

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Nr. 1381 cons. Plen 1883.

Cerculariu

cătră toate oficiile parohiale din tractul protopresbiteral al Iliei și cătră onorații membrii ai sinodului protopresbiteral înmulțit și ai comitetului protopresbiteral.

După ce s'au făcut pregătirile de lipsă pentru actul alegerii de protopresbiter în tractul protopresbiteral vacant al Iliei și venerabilul consistoriu arhidiecezan cu ordinațiunea sa din 6 Aprile a. c. Nr. 1381 a aflat de bine a concrede pre subscrisul cu conducerea alegerii de protopresbiter, în calitatea mea de comisariu consistorial convoc prin aceasta sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului Iliei pe ziua de Joi în 2 Iuniu vechiu a. c. la 11 oare. ante-ameași în biserica din comuna Ilia-Murășană spre scopul alegerii de protopresbiter al tractului Iliei pe baza concurselor intrate în termenul preclus.

Deci onorații membri ai sinodului protopresbiteral înmulțit atât ordinari, cât și estra-ordinari, preoți și mireni sînt provocați și poștiți a se prezenta la ziua și locul indicat destul de timpuriu pentru a asista la serviciul divin, ce se va începe la 8 oare dimineața și se va termina cu convocarea Duchului sânt.

Tot de odată conchem prin aceasta pre membrii comitetului protopresbiteral a se prezenta în ziua premergătoare adecă pe Mercuri în 1 Iunie vechiu a. c. la 3 oare după ameași în localul scoalei din Ilia la o ședință estra-ordinară a comitetului pentru a se consulta și combina lista candidaților conform §-lui 63. și analog §-lui 23 p. 6 din Statutul organic.

Oficiile parohiale din tractul protopresbiteral al Iliei vor avè datorința a cetii acest cerculariu în biserică cel mult până Duminecă în 22 Maiu vechiu a. c. și a provoca anumit pre deputații cercurilor respective mirenesci a se prezenta la sinod pentru actul alegerii de protopresbiter.

Insemnătatea actului, ce are de a seversși de astă-dată sinodul protopresbiteral al Iliei, mă face a spera, că onorații membri ai sinodului protopresbiteral înmulțit se vor prezenta la termenul indicat în număr complet pentru a conlucra cu iubire adevărată la rezolvirea cât mai bine a unei lucrări atât de însemnate, precum e alegerea de protopresbiter. Sibiu, 12 Maiu 1883.

Dr. Harion Pușcariu m. p.,
protosincol, ca comisariu consistorial.

Et nunc venimus....

Domnii maghiari au scoale populare ale tuturor naționalităților nemaghiare deja sub coperișul dorit de dênșii. Scoalele medie încă nu sînt tocmai sub coperiș, de oare ce legea votată în amândouă casele, pe cât scim, încă nu este sancționată, dar probabil că va fi cât mai curînd.

Când pe orizontul politic al Ungariei se pot observa fenomene, cum este și espectoratiunea academică a unui ministru din fruntea monarhiei, sancționarea unei legi, cum este cea pentru scoalele medii nu va întârzia. Ungaria este înfățișată de dl ministru Kallay ca omnipotența încorporată din monarhie și Ungaria, ce va să dîcă astăzi decât maghiarii?

Când așa dară maghiarii îndrăsesc, ba cutează a se înălța cu gândul, a fi un fel de arbitriu universal între orient și occident, să ne mai indoim că nu vor esopera și sancțiunea unei legi pentru instrucțiunea secundară?

Însă scopul acestor șiruri nu este a judeca posibilități sau probabilități privitoare la lucruri trecute. Aceasta ar fi o pierdere de timp din cele mai zadarnice.

Scopul acestor șiruri este a îndrepta privirile cetitorilor nostri și a publicului român asupra unui atac nou, ce ni se pregătesce.

După instrucțiunea primară și secundară are să vină la rënd cea superioară.

Dar pe aceasta o au; căci universitățile și academiile sînt deja confiscate pe seama maghiarisărei. Așa este. Mai sînt însă nisce institute, cari nu sînt bine vădute de domnii maghiarisatori și despre cari presupun, că pe lângă toate punerile la cale cu cealaltă instrucțiune, aceste tot le vor mai sta în cale.

Și care sînt acele?

Sînt seminariele teologice ale românilor și Sârbilor.

Presa maghiară și — nota-bene, — cea guvernamentală a și deschis focul prealabil asupra acestor forturi ulterioare ale naționalităților respective. Deci, garnisoanelor, priveghiați și fiți fie care la locul vostru!

Uriașul mititel din Cluj „M. P.” e de astă dată acela, care după sciința noastră a dat salva de avis. El într'un articol intitulat „*A theologiai fakultás*” clarifică guvernului și publicului unguresc, cât de bună este calificațiunea preoților de ori ce confesiune

la universitate și le pune la inimă să îngrigească, ca candidații de preoție să și primească testimoniile de calificațiune dela universități.

Am fi de acord cu uriașul mititel, dacă statul ar fi aplecat a crea a treia universitate undeva în sinul românilor din Ungaria, și se înțelege, pentru români o universitate românească. Vădînd însă cele ce s'au întemplat cu cealaltă instrucțiune până acum și vădînd și motivele și motivările uriașului mititel, nu putem consimți cu dênșul întru nimic și din cauza simplă, că în esposițiunea lui întregă nu vedem decât încoronarea edificiului maghiarisărei. În Transilvania vrea „M. P.” o facultate teologică lângă universitatea din Cluj, ear pentru Sârbi una pe lângă universitatea, ce are să se înființeze, în Seghedin.

Pentru Șovinismuri de aceste sterpe, cari de dragul limbei unguresci împedecă cultura, nu ne putem entusiasma.

Uriașul mititel, ca să facă plausibilă ideea sa de a maghiarisa teologia românilor și sârbilor, cearcă a se face glumeț, pe când el devine vițelos. Presentă deci o anecdotă despre un candidat de preot românesc, care fiind întreat de „vlădicul” său, cât de lungă va fi fost coada dela cănele stului Petru, a respuns băgînd mîna în șerpar și numărîndu-i pe masă bani de argint într'o lungime, care, după părerea candidatului, coresponde coadei din întrebare. Acest respuns i a asigurat candidatului, dîce „M. P.” atestatul de calificațiune.

Las că aceasta e o anecdotă veche, care nu poate reflecta la autenticitate istorică, și dovedesce, cel puțin, spirit (esprit) din partea candidatului român, pe când datele autentice despre alte biserici neromânesci și ne „schismatice” spun, că aceste făcînd negoț formal cu păcatele oamenilor, dovediră un bigotism ignorant de seculi întregi: pentru a arăta că nu pretinsa superioritate a naționalității unui cler condiționează întunecimea sau lumina cugetărei sale, ne vom servi și noi de o anecdotă. Nu în sinul bisericii românesci sau sârbesci ortodoxe, ci în acelor „luminate”, cum sînt ale celor căror aparține naționalitatea uriașului mititel din Cluj, a fost, după anecdota noastră, un preot, care fusese papist și mai târziu protestant. Acesta fu întreat la ocaziunea unei visitațiuni din partea superiorului său, că al cui fiu a fost Is. Chr.? A lui Pilat din Pont, a răspuns „eruditul” preot. Cum, așa înveți dta pe fiu sufletesci ai dtale? Așa-i înveți acum de vre-o treișeci de ani și văd că le merge foarte bine.

Cu anecdote de aceste am mai putè servi, însă

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)
(Urmare).

— Părinții Dtale numai trăesc, îmi respuse micul ovreiu. Roagă-te pentru dênșii și primesce ofranda unui amic. Fiind răspunsul său al treilea diferent de al doilea și de cel dintăiu, eu simțeam o neîncredere tainică.

— Pretinđi doară Dta, i-am dîs eu, a fi amicul acela, care-mi vine într'ajutor?

— Nu, dîse el, eu sînt mandatar credincios și nimic mai mult.

— Ei bine, spune acelora, care te-au trimis că le mulțămesc, dară nu primesc nimic, nici dela aceia, care se ascund. Ești Dta autorizat din partea familiei mele a-mi destăinuî ceva?

— Nu, nimic, respuse el, însă se poate, mai târziu. Unde vei locuî în Roma?

— Nu șciu.

— Ei bine, o să aflu eu, căci nu-mi este ertat a te perde din vedere. Adio, și la cas de nevoe nu-ți uita, că banii aceștia sînt ai Dtale și că n'ai decât a-mi da de șcire, ca să și-i dau în samă.

„Mie mi se părea că ovreiu vorbea în momentul acesta cu sinceritate; însă era cu puțință că el este unul din speculanții aceia îndrăsneți, care vin când te afla în nevoe spre a te înșela mai târziu. Eu i-am mulțămît cu recale și am plecat cu mînilor goale.

„Eu nu mă prea îngrigeam de ceea, ce aveam să devin. La călătorii numai puteam cugeta; acuma era vorba a găsi o poziție, care să mă hrănească. Deși eu îmi intrerupsesem studiile de multă vreme, totuși nu-mi uitasem, mulțămîtă memoriei mele escelente, nimica. Micile mele cunoscințe erau foarte variate și elementele sciințelor, erau în capul meu îndestul de positive, ca să mă pună în stare, a întreprinde cu succes, creșterea particulară a unui băiat. Tocmai funcția aceasta o doream, sperînd a continua așa și studiile mele, prescurtîndu-mi chiar somnul.

„Părintele meu avuse în provincia noastră relații foarte cinstite, însă, lucru ciudat, purtarea mea, față cu doamna Goffredi, lumea o numea romantică și puțin vrednică de un bărbat serios. Eu m'am lăsat să mă ruinez, cu atîta mai rău pentru mine. În zadar am cerut un oficiu, toată lumea mi-a dîs că sînt risipitor orb, ba chiar nebun. Nu puteam dară aștepta a fi aședat în Perugia. În Roma m'a făcut un amic al tatălui meu să intru, în calitate de preceptor la un principe neapolitan, care avea doi fii leneși, fără inteligență, și o față gheboasă, cochetă și de fire foarte amoroasă. La două luni

de dîle mi-am dat demisiunea, pentru a mă substrage ochirilor amoroase a acelei eroine de roman, a cărei erou nu voiam să fiu.

„În Neapole am aflat alt amic al tatălui meu, un abate erudit, care m'a aședat într'o familie mai puțin avută, însă cu mult mai neplăcută, și cu elevi și mai neintelenți decât cei dintăiu. Maica lor nu prea tinără și nu prea frumoasă, m'a luat repede la goană, fiind-că n'am admirat în destul frumsețile ei. Eu nu eram pasionat la o virtute severă, nici nu mi-am atribuit dreptul, a începe amoruri cu o de-iță, ci mă sciam mulțămî cu mult mai puțin; însă, chiar de ar fi fost doamna casei acceptabilă, eu nu voiam să fiu amantul unei femei, care-mi comanda și care mă plătea. Eu m'am dus la eruditul meu abate și i-am spus necasurile mele. El începu a ride și dîse:

— E vina Dtale; ești băiat frumos, și aceasta te face prea dificil.

„Eu l'am rugat să mă introducă la o văduvă sau la orfani. La vr'o câteva dîle el mi-a dat de șcire, că a găsit ceva pentru mine. Tinărul duce de Villareggia își pierduse părinții; el n'avea nici surori, nici mătuși. Crescut la un unchiu, care era cardinal, el n'avea lipsă de un guvernator, căci avea unul, ci de un profesor de limbi și de literatură; eu fui primit. Poziția mea deveni plăcută, ba chiar lucrativă. Cardinalul era om de sciințe și de spirit, nepotul său, în etate de trei-spre-șeci ani, avea ta-

aceste nu argumentează alt ceva, decât oglindează așa numitul spirit (esprit), mai viu sau mai lănged al unei sau altei naționalități.

Alteceva ar trebui să știe „M. P.” și cetitorii lui din Cluj. Ar trebui să știe că preoțimea română, cu toate că nu se bucură de beneficiile, de care se bucură preoțimea neromână din țeară, cu toate că nu i stau atâtea mijloace la dispoziție nici pentru pregătirea sa anterioară, totuși în privința calificației în mare parte este mai pe același nivel cu cealaltă, făcând poate excepție cu o mai bună religio sitate și moralitate.

Uriașul mititel ducă-se, că este aproape de temnița Gherlei, și convinge-se din datele statistice a aceleia, că relativ confesiunile cele mai „luminate” dau contingentele cele mai mari de criminali, pe când masa poporului cu preoți „supersticioși” este în privința aceasta în minoritate.

Prin aceste nu vom să știm, că preoțimea noastră să fie neluminată. Noi îndată ce am putut ne am dat și ne dăm silința de a ne lumina preoțimea și deja putem și afirma, că suntem cu patru seculi mai departe decum știe uriașul mititel din Cluj că suntem. Căci avem preoțime, care parte a studiat la universități cu renume european, parte este atât de calificată, încât poate sta față cu ori care alta. Și apoi să nu uite „M. P.” că preoțimea naționalității sale spriginită de tot felul de mijloace ajutoare lucră la calificarea sa aproape de o mie de ani, pe când a noastră, fără mijloace, după ce a scăpat de persecuțiuni, lucră mai neajunată la dezvoltarea calificării sale numai de vre-o treizeci și trei de ani!

Dacă maghiarii și guvernul lor nu voiesc să facă capital politic cu facultatea teologică pentru nemaghiari, cum a făcut cu cealaltă instrucție, lase confesiunile în pace și întindă-le ajutoarele, ce li se cuvin spre ași crește preoțimea, cum se cade. O știm aceasta, pentru că simțim că așa este drept, însă după antecedentii nu sperăm să asculte maghiarii de vocea dreptății.

Ei vor ignora progresul, ce-l facem deja și îl vor călca în picioare spre ași crea un pretecest, prin care să facă lumii din afară gustabilă manevra, ce va avea să se pune în lucrare contra seminariilor teologice ale confesiunilor, cari nu aparțin tot odată și naționalității maghiare.

Să stăm dar bine și pregătiți pentru lupta, ce ni se pune în perspectivă. Să stăm bine, ca și dacă vom fi înfrânți, cum am fost cu proiectele anterioare, cel puțin să dăm dovezi că luptele ne oțelise, dar nu ne tocesc puterile.

Sinodul archidieceșan.

Ședința a X-a din 4/16 Maiu 1883.

(Urmare.)

Dep. Anania Trombițaș: Când am privit pentru prima dată planul de zidire mi-am închipuit o fortăreață, care are de scop apărarea interesului bisericeii.

Trebuie să ne fortificăm cu ziduri vii, să cultivăm inimile, și să nu băgăm banii în ziduri.

Tendința fondatorului acestui fond n'a fost să ridice ziduri, ci ajutorarea tinerilor.

Mai vine și altă considerare: că în anul trecut nu s'a adus concludus, ca să se adapteze acest edificiu. Din protocol se poate vedea destul de clar, că

lent și caracter amabil. Eu m'am atașat foarte pe lângă dânsul, el făcu progrese rapide, și eu însumi făceam studii; căci eu aveam locuința pentru mine, și toate serile libere cardinalul era așa de mulțumit cu mine, încât îmi urca salariul spre a mă exclude și a mă oprî de a căuta după alți elevi.

„Conduita mea a fost un an de zile, sîrguitoare și regulată; eu avusem atâtea necasuri și mă simțea așa de izolat în societate, încât luam viața poate cu mult mai serios decât merita.

Eu m'ași fi făcut poate pedant, dacă cardinalul nu m'ar fi introdus în mod spiritual și grațios în legeritatea și în corupția secolului. El m'a făcut om de lume, și într'adevăr eu stau la îndoială, dacă am să-i mulțămesc pentru aceasta sau nu. Din ce în ce eu pierdeam tot mai mult timp pentru toaletă, pentru amoruri și pentru plăceri.

Palatul prelatului era locul de *rendez-vous* a spiritelor frumoase din junime și a individualităților strălucite din cetate. Datorința mea nu era să învăț pe elevul meu morală, ci să împodobesc spiritul său cu lucruri plăcute și ușoare. Dela mine nu se cerea altceva, decât să fiu amabil cu toată lumea. Aceasta nu era greu, între oameni frivoli și binevoitori; eu am devenit încântător, mai încântător poate decât se cădea unui orfan, fără sprigin, fără stare și fără viitor.

„Cu încetul eu m'am dat la o viață foarte desfrânată și într'o vreme mă aflam pe povernișul răului, încurajat de ce era împregiurul meu, reținut

sinodul n'a dis nici de cum, că îndată să se zidească.

Accentuează, că nici de cum nu află acea necesitate ardețoare și apodictică, pentru a băga o sumă mare de bani în ziduri.

Susține întru toate propunerea dep. Boiu.

Dep. Stezar arată, că Sinodul în anul trecut a însărcinat pe consistoriu să compună un nou plan, luând în considerare și casa de nou cumpărată. Atrage atențiunea acelor domni, cari nu țin compt de un progres firesc, că prea grăbesc.

Noi cei mai bătrîni știm, cum a fost lucrul în trecut, și unde ne aflăm astăzi și suntem mulțumiți.

Mulți vreau să iasă din cetatea Sibiiului și nu vreau să primească propunerea Consistoriului din cauză că n'ar fi realizabilă. Eu susțin, că e realizabilă. În anul I să se zidească d. e. partea desupra apus a seminarului, cealaltă rămâne nealterată. În anul al doilea cea despre răsărit, când elevii se vor strămuta în cea nouă.

S'au cumpărat case spre acest scop, dacă nu, se vor folosi, trebuie în continuu reparate, lucruri cari fac spese mari.

Primește propunerea minorității din comisiune, adecă a consistoriului.

Dep. Dr. Daniil Popoviciu Barcianu: Edificarea seminarului fiind un lucru de mare importanță din diferite puncte de vedere, va fi cu cale a ne trage bine sama înainte de a ne decide pentru una sau alta din modalitățile propuse. Precum odinioară se știe, că salutea republicei să fie legea supremă, tot astfel dacă cele mici se pot compara cu cele mari, se poate știe și cu privire la lucru, asupra căruia debatem, ca scopul, pentru care se face edificiul seminarial, trebuie să fie suprema lex, după care să ne orientăm în privința concludusului, ce vom aduce. Ori ce alte considerațiuni, cari nu ar sta în strînsă legătură cu acest scop principal, vor fi numai laterale și întâmplătoare și nu vor avea a ne determina, ca să facem edificiul după cutare modalitate și nu altfel. Aceste pentru a hotărî în general punctul de mănecare.

Trecînd la obiect însuși să ne lămurim asupra punctului, cum am ajuns noi aici în sinod, a delibera în chestiunea aceasta? Corpul profesoral în decursul anilor din urmă a atras în diferite rînduri prin concludusele din conferențele profesorele atențiunea consistoriului asupra insuficienței zidirei actuale seminariale, și Ven. Consistoriu însuși, prin comisiuni esmise din sinul său, s'a convins despre temeinicia plîngerilor corpului profesoral. Aceste constatări au dat impuls la prezentarea unui plan de acomodare a seminarului în sesiunea anului trecut și a altui plan mai complet și în dimensiuni mai mari în sesiunea prezentă. Pentru domnii deputați din afară sau pentru cineva, care nu se împedecă și de și de înconvenientele edificiului seminarial de aici, că defectele nu vor fi așa bătătoare la ochi, pentru că adevărat este, că defectele esistente până acum n'au tocat cum s'ar știe, pre nime în cap, ca să-l omoare, dar să nu uităm, că efectele rele în privința sănătății elevilor se vor ivi mai târziu, dacă nu în alte forme mai periculoase, cel puțin în forme de reumatisme, cari și ele nu sînt tocmai boale din cele mai ușoare și mai nevinovate.

O privire mai de aproape a edificiului seminarial de aici, cred că ușor va convinge pre ori cine despre starea lui necorespunzătoare scopului pentru

numai de amintirea părinților mei și de frica, a deveni nevrednic numelui ce dânsii mi-l lăsară; căci am să-ți spun că, tatăl meu mi-a dat prin testament ordinul a mă numi Cristiano Goffredi, și sub numele acesta eram în Neapole cunoscut. Acest nume cinstit mi-a fost o recomandare minunată la bărbați serioși și cu minte; însă prea curînd am uitat că numele acela burgez, ar fi trebuit să-mi impună o mare precauție și o mare rezervă în rapoartele mele cu junimea aristocratică, ce se afla în casa cardinalului. Pe nesciute eu am devenit intim cu amicii mei. Ei îmi mulțămiră că n'aveam nici stîngăcia, nici severitatea unui pedagog de profesorie. Ei m'au invitat, m'au tras cu sine. Eu am luat parte la toate desfătările junimei celei mai strălucite.

„Cardinalul mă felicită, vîdîndu-mă într'unind cine, baluri și alte petreceri de noapte, cu o esacitate, ce o întrebuițam totdeauna la instrucția nepotului său; eu însă, vedeam și simțeam, că nu-mi cultivă îndestul inteligența, că stau pe loc, că pe nesciute mă dedam guraliv și cu talent sec, că prea înclin spre comediant de societate și spre poet de salon, că nu fac din salariul meu nici o economie pentru libertatea și pentru vrednicia mea viitoare, că am albituri prea frumoase pe trup și prea puțină seriozitate în creeri, în sfîrșit că m'am dat prins între două linii paralele, între disordine și între nulitate, și că eram în mare pericol, a nu mai eși de loc dintr'ensele.

(Va urma.)

care se folosese. Edificiul principal, fără îndoială una din cele mai bune edificii din acest oraș pentru scopuri private, nu poate și nu corespunde scopurilor unui institut seminarial cu internat. Din salele de prelegeri d. e. unele sînt prea mici, altele au anticamere mari, cuprind mult loc, ce nu se folosese de loc altele sînt astfel situate, încât n'au aer de ajuns și lumină destulă și potrivită. Una din salele de prelegere are 3 uși și e deoparte încungiurată de dormitor, ear de alta de infirmeria sau spitalul institutului. Fiind despărțită de aceste numai prin uși infundate ce e drept, însă nu închise hermetic, ușor își poate fiecine imagina, ce aer infectat va fi în sala de prelegere, unde petrec vre o 20 elevi, câte 3 oare de arîndul, în lipsa unei bune ventilațiuni și cu deosebire earna. Salele, în cari elevii afară de prelegeri, petrec mai mult, muzeele, în cari au să studieze earăși nu sînt nici în număr, nici în spațiu corespunzătoare numărului de preste 100 al elevilor ce se adăpostesc în seminariu. Cercetînd cineva aceste muzee, mai cu samă earna, va fi izbit în mod nu tocmai plăcut de aspectul posomărit și de aerul stricat ce este în ele, fiind elevii prea grămădiți și lipsind o bună ventilație. Afară de aceste 2 muzee, cari sînt mai mari dau cu ferestriile pe galărie în curte, astfel că mulți elevi șed la masa lor cu fețele în dreptul ferestrelor căpătînd astfel lumina reflectată dela zidul înalt spoit cu alb, din fața din curte. Și după cum știe oricine lumina reflectată este venin pentru ochi. Să trecem la dormitoare. Pe lângă înconvenientul că ele sînt așezate în 2 părți opuse ale edificiului, ceea ce îngreunează inspecțiunea, nici nu sînt de ajuns pentru cei 110 elevii internști. Unele din odaile menite pentru dormitoare au trebuit la sfatul medicului, să fie cașate, fiind prea cufundate în pămînt. Altele earăși sînt astfel întocmite, în cât paturile stau între uși și ferestri sau chiar sub ferestri, fiind astfel expuse în continuu la curent de aer. Pe lângă aceste defecte trebuie să adăugăm, că față cu numărul actual al elevilor din internat, care număr pe viitor sperăm și dorim cu toții să se sporească, spațiul din dormitoare este așa de îngust, încât s'a întîmplat de a trebuit să doarmă câte 2 elevi în un pat sau 3 în două paturi, o abnormitate aceasta, ca să nu-i știe altfel, care, avînd în vedere vârsta elevilor, poate să ofere mari inconveniente chiar și pentru moralitatea lor. Cele 2 refectorii earăși nu sînt așa după cum ar fi să fie. Unul din cauza situației ferestrelor e expus la curent de aer, și totodată e cea mai rece odaie din întreaga zidire, celălalt e situat la un loc foarte nepotrivit, și întunecos, încât samănă cu ori ce altceva, decât cu o sală de mîncare, unde trebuie să fie aer, lumină și împregiurări, cari să facă, ca mîncarea să le și tignească. Din cele înșirate oricine se va convinge, că este vădită necesitatea adăptării și lărgirii seminarului, căci nu după numărul candidaților ce aspiră în fiecare an la oficiile preoțesci învățătoresci, ci după numărul elevilor, ce sînt în seminar, avem să ne orientăm. Necesitatea este, cum însă să o preîntîmpinăm? Pentru o adaptare numai ceva mai corespunzătoare, decum este starea de aici, așa dară pentru un fel de cărpitură, consistoriu ne-a spus în anul trecut că se recer spese de vro 60,000 fl. Adaptarea pe o treaptă mai mare, după cum o îndigita planul prezentat în această sesiune, ar recere vro 86,000 fl. așa dară diferența nu este așa de însemnată, încât să se poată știe, că s'ar face lucru prea pre mare, prea lucos. Adevărat că avînd cineva în vedere starea de până acum a noastră, să fie de părere că o mai putem duce astfel și mai departe, că n'ar fi bine să băgăm banii în ziduri, când avem lipsă mai mare de „inimi, de caractere”. Dar să nu uităm că pentru a pute crea aceste inimi și aceste caractere, trebuie să le oferim un adăpost, căci sub ceriul liber nu putem ține pre elevi. Datorința noastră nu este numai a instrui ci și a educa. Mulți dintre elevii nostri poate vor fi copii de sătean, cari a casă la ei nu au nici comoditățile, ce le oferă seminarul de aici, e adevărat și aceea, că sătenii adeseori sînt siliți de nevoie și lipse a locui în case sau borde cufundate jumătate în pămînt, în aer infect și nesalubru, fără să peară, cred însă că nime nu i va invidia pentru starea în care trăiesc, și nime nu va voi ca lucrul să rămână tot astfel. Trebuie să țintim într'acolo, ca în elevii cari au să fie instructorii poporului, să se producă trebuința după o viață mai bună, căci această trebuință trebuie transplantată și în popor, că avem mai multe trebuințe să devie și mai industrii și prin industriozitate să ridice din ce în ce tot mai mult nivelul culturai sale.

Cam aceste ar fi principiile conducătoare, după cari ar fi să ne orientem în cauza edificiului seminarial. Celelalte motive, că ar fi bine să se ziduescă seminarul în apropierea fitoarei catedrale sau a residenței nouă arhiepiscopesci, nefiind în strînsă legătură cu scopul seminarului ca atare, sînt numai laterale, accidentale, ele nu pot să fie considerate

în prima linie și nici n'ar fi bine ear a face zidirea seminariului atârnată de ele. Lucrul principal la care se privim, va fi, ca să facem o zidire, care să corespundă din punct de vedere didactic, estetic și igienic. Din cauză că planul de adaptare a seminariului actual, prezentat de consistoriu, în privința principalelor recerinte, pare a avea mai multe inconveniente și de oare ce, când într'o zidire ca această avem să bagem sume, cari trec peste multe deci de mii, chiar peste sută de mii, cred că nu se va lua în nume de rău nimănui, dacă voiesc să tragă bine seamă înainte de a se apuca de lucru. Conform îndigitărilor date de raportorul comisiunii, un edificiu seminarial cu totul nou la loc liber din toate părțile, prin urmare cu mai multe avantaje, încă nu ar recere spese mai mari, decât adaptarea acestui vechiu. Lucrul dar merită a fi studiat bine din toate punctele de vedere și cred că nu se va amâna prea mult, dacă vom însărcina pe consistor, ca la sesiunea viitoare să ne prezente și un plan pentru edificiu la loc liber. Comparând atunci, vom alege ce ne va părè mai bun și mai convenabil. Spesele pentru facerea acestui nou plan, având în vedere suma edificiului întreg nu vor trage mult în cumpănă. — Primesc așa dar părerea majorității comisiunii.

Dep. Nicolau Pop: Eu susțin propunerea dep. Boiu. Bine s'a accentuat, că ori ce vom face, defectele esențiale ale edificiului, care-l avem, nu se vor pute delătura. În ceea ce privește igiena, adoptându-se seminarul acesta, în odăi nu se va pute introduce aer curat, pentru că nu e în loc liber.

Aceasta o poate vedè ori care dintre noi și bine a accentuat-o și D. Barcian.

În ce privește obiecțiunea că ne depărtăm din cetate aceasta e puțin lucru. Nu înțeleg, de ce să dărimăm noi casele, care le avem, pe când le putem închiria; nu înțeleg, de ce preferim un teren îngust, când dispunem de un teren mai mare. Internistul e avisat a face preumblările prin curtea institutului.

Luând în considerare aceste necesități constat că propunerea dep. Boiu e mai puțin costisitoare. Spriginesc deci propunerea dep. Boiu.

Dep. Dr. Ioan Pop: Dacă nu se accentua, că institutul acesta ar corespunde cerințelor, n'ași fi luat cuvântul, sub pretext, că n'a pericolit până acum viața nimărui. Lucru foarte ușor de ăis. Urmările însă a vieții din seminar nu se ved într'o ăi, într'o săptămână, două. Urmările se ivesc mai târziu, ba uneori în generațiuni depărtate. Aici în institut avem tineri de 20—24 de ani, cari sunt împedecați în dezvoltarea lor. Și noi n'avem numai chemarea de a desvolta spiritualmintea tineretului, ci și de a nu-l împedeca a se desvolta corporalmintea.

Din punct de vedere curat sanitar spriginesc propunerea majorității comisiunii.

Ne mai fiind nimenea însănat la cuvânt vorbește.

Dep. Boiu ca propunător: Părerea dănsului a fost și este să nu ne grăbim, până ce nu vom ave ceva întreg.

Dep. N. Cristea: S'au accentuat din mai multe părți, că n'ar fi lipsă ardândă lărgirea seminariului. Eu ași fi aplecăt a face abstracțiune dela momentele, care le am adus în discursul meu cel de mai înainte. Și chiar și în cazul acesta, este pentru propunerea ce spriginesc un alt moment, care nu poate fi ignorat. Sinodul din anul trecut a constatat lipsa ardândă. (Înteruperi: nu este conclus că ar fi lipsă ardândă!) Nu am ăis că este conclus, ci am ăis că sinodul constată lipsa ardândă și îmi permit a atrage atențiunea veneratului sinod la împregiurarea, că și pentru consecuența lucrărilor noastre nu ar fi consult, ca să ne abatem dela ceea ce am constatat și recunoscut anul trecut.

În fața motivărei celei escelente a dlui Dr. Barcianu nu mai am lipsă să recurg la ceea ce a constatat sinodul în anul trecut. Dinsul a arătat foarte detaliat, cât este de ardândă lipsa de a eși din strimtoarea, în care se află junimea noastră dela acest institut. Dinsul tocmai prin motivarea sa a arătat că lărgirea nu se mai poate amâna, ci trebuie să o concludem, ca aceea cu o oară mai curând eș se pună în lucrare, așa după cum propune minoritatea.

Propunerea dep. Boiu nu delătura această lipsă indispensabilă. Din contră ea amână. Să cerem acum o schiță; în anul trecut am cerut un plan; majoritatea comisiunii propune a se cere un plan pe un loc liber. Să presupunem că la sinodul viitor vor veni: și schiță și plan. Atunci va lipsi schița sau planului una sau alta, se va dice că eș se facă mai bine. Institutul însă va rămâne tot așa de strimtorat, cum este acum. Și ne vom plânge eară asupra neajunsurilor lui fără de a pune mâna mai îngrabă, ca să le delăturăm.

Dacă dl Dr. Pop, medicul ca om de specialitate, a profetizat așa de trist viitorul tinerimei noastre din institut, când ar rămâne și mai departe

în situațiunea de astăzi, apoi repet că cu o oară mai curând să punem în lucrare planul ce ne stă înainte.

Pentru că dl Dr. n'a ăis că situațiunea, terenul e contra igienei; numai curățenia trebuie observată și scopul este atins și încă în grabă după părerea minorității din comisiune.

Observarea că se nu ne bagem în ziduri nu o afu întemeiată. Toată Europa civilizată se bagă în ziduri. Eu cred, că nu zidurile sunt stricăcioase, ci poate întocmirea lor. Si apoi sunt o mulțime de mijloace, prin care stricăciunea se poate delătura. Între ziduri se pot cultiva foarte bine inimile, între ele se pot desvolta tinerii și trupesce și sufletesce. Sau dacă ni se par prea scumpe zidurile să cumparam pânđa? Sunt oameni, cari nu trăsesc între ziduri, ci în locuințe de pânđa (risete.)

Să nu mai reflectăm la alte, decât la împregiurarea, că tinerii ađi sunt siliți să doarmă câte trei în două paturi și eată un argument destul de puternic să ne facă învederată lipsa ardândă. Recomand dar de nou propunerea consistoriului fiind necesitatea urgentă.

Raportorul Dem. Comșa: Fiind timpul înaintat voi fi foarte scurt; trec cu vederea numeroasele motive netemeinice. — În ce privește propunerea referitoare la necesitatea urgentă a seminariului am reflectat deja. — Cât privește propunerea dep. Boiu am a reflecta că prin primirea ei ne întorcem la o propunere, pe care am respins-o în anul trecut, ceea ce nu e compatibil cu demnitatea sinodului.

Mie mi se pare că propunerea din anul trecut se aproprie mai curând de scop. Punem cazul că după prop. dep. Boiu la anul ar veni Consistoriul cu 3 schițe. Ce va face sinodul? ear va amâna și așa mai departe.

Noi scim aici mai bine, cu ce greutate avem să ne luptăm. Din considerare — ca să fiu scurt — că propunerea dep. Boiu intenționează amânarea acestiunii nu o recomand, ci vă rog să primiți propunerea majorității din comisiune.

Punându-se la vot se primesc propunerea dep. Boiu.

Deci Sinodul decide: „Acest obiect momentos se releagă consistoriului arhidieceșan cu însărcinarea ca la proxima sesiune sinodală să prezente sinodului o schiță luându-se în combinațiune zidirea seminariului și a reședinței dimpreună și anume pe terenul cel liber al grădinei „Flora“.

Dep. Elie Măcelar: Din considerare că corpul profesoral a cerut dela Consistoriu în mai multe rânduri, să-i pună la dispozițiune o casă să nu fie necesități elevii a dormi câte 3 într'un pat, fac adi-tamentul:

„Consistoriul se însărcinează să pună o casă din vecini la începutul anului viitor la dispozițiunea seminariului.“

Ședința se încheie la 9 oare seara și ședința proximă se anunță pe mâne la 9 oare înainte de ameađi, la ordinea ăilei alegerea a doi asesori oncrari mireni, unul în senatul scolar și unul în cel episcopesc.

Revista politică.

Sibiu, în 11 Mai

În „Allg. Ztg.“ din München găsim o interesantă corespondență din Viena, în care se vorbește despre raporturile principilor statelor balcanice față cu Austro-Ungaria.

Corespondentul spune, că în cadrul politicii austro-ungare orientale principii balcanici joacă astăzi tocmai același rol, pe care îl jucau odinioară principii italieni în cadrul politicii austriace italienești. Cabinetul vienez a adoptat dară și pentru cazul de față, linia de conducere pe care o avusese în Italia: a început să și atragă simpatia principilor balcanici pentru că prin dănsii săși câștige și simpatia țerilor pe cari le domnesc. Din cauza aceasta, regele Serbiei, Milan, fusese tractat anul trecut la Viena cu mare distincțiune; de asemenea se făcuseră mari onoruri soției sale, când trecu prin capitala austriacă în anul acesta; și din aceasta cauză în fine, sau dat atâtea banchete și decorații principelui Nichita întrecerea sa la Moscua.

Se poate însă aștepta Austro-Ungaria la vre'un rezultat dela această politică se întrebă corespondentul lui „Allg. Ztg.“? În Italia se scie, că Austria putea să dobândiască simpatia principilor dar nu și pe cea a popoarelor și urmarea a fost o revoltare a acestora contra celor dintăiu și o gonire a principilor într'un timp cu gonirea supremației austriace. Eată de ce se teme corespondentul german, că o să i se întemple Austro-Ungariei și în peninsula balcanică. Regele Milan este în adevăr simpatie guvernului vienez de asemeneași regina Natalia, nu se poate însă tăgădui că în Serbia există un puternic curent anti-

austro-ungar, îndreptat în același timp în contra familiei domnitoare. Victoria acestui curent nu este decât o chestiune de timp.

Ce privește pe principele Nichita, corespondentul dice că toate banchetele și decorațiile ce i s'au dat sunt cheltueli zadarnice, chiar dacă diplomația austriacă ar fi isbutit să-i inspire în timpul șederei sale în Viena vre-o idee favorabilă Austriei. Nichita a plecat dela Viena la Moscua, și înfrurirea rusească va șterge cu desevărșire această impresie. Și apoi, în Muntenegru nu există un singur filo-austriac, poporațiunea întreagă fiind filo-rusă.

Afară de aceste elemente — dice „Allg. Ztg.“ — mai există încă unul, care amenință cu zadarnicire toată politica austriacă orientală și cu o rumpe desevărșită între ortodocșii dela Balcani și Austro-Ungaria. Acest element este societatea înființată de clericali Austriei sub titlul: „Societatea austriacă de ajutor pentru Bosnia“ al cărei scop este catolicizarea ortodocșilor din Bosnia. Această societate, din care ar face după unii parte până și comitele Kalnoky, se întemeiază în opera sa mult pe cele 200,000 de catolici bosniaci precum și pe Albanezii catolici, dela cari s'ar pute aștepta la vreme o contrabalansare a Muntenegrenilor

Convingerea corespondentului lui „Allg. Ztg.“ este că înființarea acestei societăți și spriginirea ei de către cabinetul vienez este tot ce poate fi mai nechibzuit. Ea în loc de a depărta pe bosniaci de Munte-negreni și pe aceștia de Serbi, i-ar arunca pe unii în brațele altora și va alia pe tcate popoarele slave balcanice într'o puternică ligă ortodocșă în contra imperiului și influenței austro-ungare.

Anunțarea sərbătorească a încoronării, ce va avè loc Duminecă în Moscua, s'a publicat s'a început eri și se va continua și ađi. Recepțiunea corpului diplomatic din partea părechi imperiale se va face cu ocaziunea unei festivități a ambasadorului Germaniei. Atitudinea poporațiunii (care jumătate constă din soldați și polițiști) e esemplară.

Desbaterea asupra proiectului de lege pentru scoalele secundare în casa magnaților.

Desbaterea o deschide ministrul de instrucțiune Trefort. Dinsul declară, că, în proiectul de față se află multe lacune, pe cari nu le am delăturat din temere, nu cumva prin o atare întreprindere să se mai amâne crearea unei legi, care se trăgănează de 13 ani. Declară mai departe, că guvernul insistă pe lângă sistemul de bifurcațiune al scoalelor secundare și că pune deosebit pond pe dispozițiunile propuse în privința esamenelor de maturitate și esamenelor de calificațiune pentru profesori, fiind că cu deosebire în acestea se dă expresiune dreptului de supraveghere al statului. Casa binevoescă a primii proiectul atât în general cât și în detaliu în considerarea momentuosității lui politice.

Episcopul Schlauch: Proiectul de față caracterizează politica guvernului în afacerea învățământului. Guvernul n'a dat loc ideei de centralizațiune ci a priceput ținta cea adeverată. Ținta aceasta constă în unitatea culturii în libera acțiune a factorilor culturale și în legi și dispozițiuni înțelepte; acestea aduc cu sine, ca factorii culturali să lucre în direcțiune concentrică. Statul trebuie să se nizească într'acolo, ca să se înainteze cultura națională maghiară, și ca factorii culturali se nu peardă nici când din vedere ideea de stat maghiar. Vorbitoriul constată, că proiectul corespunde vederilor acestora, constată însă și aceea, că singurati-cile corporațiunii morale, cari au condus până acum afacerile școlare, au lucrat în tot deauna în mod concentric, în sensul ținte indicate mai sus, cu toată divergența în părerile religioase și pedagogice.

Intențiunea proiectului e: a aduce în consonanță punctul de vedere al statului cu principiile despre libertatea individului și a corporațiunilor. Resultatul cu privire la scoalele catolice nu e așa mulțamitor, precum ar fi fost îndreptățiți crede și a spera poate catolicii. Vorbitoriul desfășură întrebarea referitoare la esamenelor de calificațiune și arată necesitatea de a se feri tinerimea de influința profesorilor ireligioși. Proiectul, dice vorbitoriul, se nizește, a aduce în consonanță punctul de vedere al statului cu drepturile și aspirațiunile factorilor de pe terenul învățământului public. Consecuența aceasta s'a înterupt față cu scoalele catolice. Aici predominază punctul de vedere al statului. Să susține ce e drept natura de drept a scoalelor secundare catolice dreptul de dispozițiune însă rămâne în mâna guvernului. Să susține caracterul religios al scoalelor, nu e eschisă însă posibilitatea, ca puterea de dispozițiune să ajungă eventual și în mâni necatolice. Celorlalte corporațiunii religioase se fac concesii, ear față cu scoalele catolice se susține deplina strictetă a legii. E grău a se deslega întrebarea aceasta spre deplina

mulțămire a tuturor, vorbitorii cu toate acestea crede, că principiul fundamental al acestui proiect, adică: libertatea acțiunii individuale și corporative pe lângă deplina garanție a dreptului statului, va mijloci aflarea deslegării căutate. Vorbitorii primesc proiectul în general.

Baronul Nicolau Vay: Declar pe față fără nici un scrupul, că voi vorbi la obiect, deși nu în numele corporațiunii religioase, căreia aparțin, ci numai ca membrul aceleia. Aceasta o pot face cu atât mai vârtos, cu cât se știe, că corporațiunea aceasta religioasă nu și-a uitat nici când de datorițele sale față cu statul. De aici a și urmat, că de câte ori s'a vădit nevoită corporațiunea aceasta a se lupta pentru drepturile sale, de regulă s'au ridicat întru apărarea autonomiei protestante acei bărbați din sinul catolicismului, cari au fost conduși de prosperarea națiunii. De câte ori și-au apărât în patria noastră protestanții interesele lor proprii, ei în totdeauna au adus și servicii libertății patriei comune, statului maghiar și causei sante a națiunii. De aceea s'au asociat cu aliații causei protestante toți aceia, cari au înțeles aceasta, fără deosebire de religie.

Protestanții cer, dice vorbitorii, să se ducă în deplină principile cuprinse în legea religioasă din anul 1848. Aceasta până acum nu s'a întâmplat. Cu toate acestea ei vor emula a lua parte la nizuința spre scopul prevădit în proiectul de față. Ei au susținut până acum fără sprigin financiar din partea statului, scoale cari lucră în interesul culturii naționale. Statul nu e nici ași în stare a lua asupra susținerea acestor scoale. Statul recunoaște necesitatea existenței scoalelor acestor-a, protestanții de altă parte se declară gata ale susține și mai departe. Facă dar bine statul și nu se amestece în afacerile interne ale scoalelor protestante. Statul să nu restrângă protestanților dreptul de dispozițiune ca să rămână acestora și altceva, afară de gloria: de a suporta sarcinile. Dreptul de supraveghiere e un drept nedisputabil al statului. Statul n'are însă nici un interes a trece la esecutarea acestui drept marginile necesității. Vorbitorii arată, că conclusele sinodale ale reformaților consună în multe puncte cu proiectul de lege. Diferențele, ce mai există, se vor delătura poate în decursul dezbaterii speciale. Pentru aceea primesc vorbitorii proiectul în general.

Archiepiscopul Samassa: Esaminarea dispozițiilor didactice din proiect ne pune în pozițiune a se aștepta proiectul de față. Eu o voi face cu toată obiectivitatea. Proiectul are de scop, a delătura gravaminele referitoare la pregătirea nesuficientă a gimnasiștilor. Ținta aceasta nu se ajunge prin proiectul de față, fiindcă se susține sistemul de învățământ de până acum. Sistemul acesta e rău. Sub influența acestui-a degenerază școlarii, fiind prea îngreunați, atât corporalmente, cât și sufletește. Obiecte de învățământ sunt prea multe. Numărul oarelor de instrucțiune e prea mare. Se fac prea mari pretensiuni la acțiunea intelectuală. Pretensiunile acestea trec peste măsura cuviincioasă și urmarea e, că medicii pentru alienați erup în plângeri. (Mișcare). Se propune prea mult, pentru aceea prea superficial. De aici urmează, că se crește o generațiune, care crede a pricepe totul și de faptă nu e bună de nimic.

Scoalele secundare n'au de scop numai instrucțiunea, ci și educațiunea. Drept a avut ministrul de instrucțiune din Austria, când a șis, că momentul pedagogic trebuie să precumpănească momentul de instrucțiune. În direcțiunea aceasta e instrucțiunea în religie și în morală factorul cel mai important. Apărătorii sistemului prezent vor obiecta a bună seamă, că după planul de învățământ e obligatorică instrucțiunea în religie.

Ocură în planul de învățământ, ce e drept și religioasă. Ea însă trebuie să ocupe locul, care îi compete, dacă vom ca să aducă fructele dorite. Nu este iertat a se tracta religioasă asemenea unui obiect tolerat, o oară pe săptămână. Capul umflat de cunoștințe nu va pute fi sfătitoriu bun și nu va oferi spriginul de lipsă și liniscea recerut în timpuri viscoloase și în luptele de interese de viață, lupte, în care de regulă triumfează neconștientitatea. Puterea morală a religioasă este anghira mântuitoare și nu cunoștințele singure.

Vorbitorii roagă pe ministru a dispune delăturarea instrucțiunii speciale, cel puțin din cele două clase mai inferioare ale scoalei secundare. Singur profesorul de clasă să instrueze. Afară de scoală să nu se îngreueze școlarii cu lucrări.

În fine se declară vorbitorii mulțămii cu punctele de vedere politice ale proiectului de lege.

(Va urma.)

Varietăți.

* (A. S. imp. Archiducele Albrecht), aflăm că va sosi pe Mercuri la Sibiu și în ziua următoare va călători mai departe.

* (Regimentul Strelitz Nr. 31.) Cetim în „S. d. T.“ că Maj. S. Impăratul și regele a distins regimentul nostru laudându-l pentru atitudinea sa întreagă. În 22 Mai feciorii au fost dispensată de serviciu și au căpătat câte $\frac{1}{2}$ litră de vin.

* (Convocare). P. T. Domni învățători dela scoalele române gr. or. din protopresbiteratul Sighișoarei; ca membrii ai „Reuniunii învățătorilor dela scoalele române gr. or. din districtul Sighișoarei“, sunt rugați a se prezenta pe Marți în 7/19 Iunie a. c. (a 3-a zi de Rosale) la 10 oare a. m. la ședința generală a despărțământului, în biserică română gr. or. din Sighișoara.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Pertractarea materialului și a temelor statore de comitetul central al „Reuniunii“ în ședința sa la 30 Aprilie a. c. v. anume: I. Cari sunt impedimentele învățământului în scoala populară? — II. Folosul scoalei de pomărit și modul cultivării pomilor.

2. Încasarea tacselor restante dela membrii ordinari.

3. Pertractarea altor obiecte obveniende din partea despărțământului „Reuniunii“.

Sighișoara în 12/22 Mai 1883.

Președintele desp. tractual.

Ioan Muntean,
învățător primariu.

Notariul desp. tractual.

Ioan Berescu,
învățătoriu.

Posta din urmă.

„P. Ll.“ de Joi seara, începând revista sa cu reflecțiuni la mesagiul românesc cari privesc cestiunea Dunărei, află că mesagiul este în termini de curtuasie, dar că numai atâta este tot ce e bun dintr'insul. „P. Ll.“ vede din cuvintele pline de curtuasie, că guvernul din București încă nu s'a familiarisat cu ideea de a consimți cu tratatul dela Londra. Foia budapestană amenință că România va fi scoasă și din comisiunea dunăreană.

Moscua, 25 Mai (tel. bir. de cor.) Țarul a primit pe principele de Prusia și ambasada prusiană foarte cordial. Seara a fost serată și recepțiune; ministrul de esterne, corpul diplomatic etc. a fost de față.

Nr. 131.

[416] 3—3

Prelungire de concurs.

Fiind în urma concursului publicat în Nrii 27, 28 și 30 a. c. ai „Tel. Român“ pentru întregirea parohiei Ciubanca-mare n'a concurat în termenul prescriș nici un candidat, cu incuviințarea Preavenerabilului Consistoriu archidieceșan termenul concursului se prelungește încă cu 15 zile dela publicarea acestuia pe lângă emolumentele arătate în primul concurs.

Ciceu-Giurgesci, 9 Mai 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. prot.

Nr. 62.

[417] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Grind-Cristur în protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs până la 7 Iunie st. v. a. c.

Emolumentele sânt:

Porțiunea canonică pentru preot 13 jugere clasa I-ă într'o masă, folosindu-o în tot anul; Dela 65 familii câte o felderă de cucuruz cu grăunț a 16 cupe; Tot dela acele fa-

milii câte o zi de lucru; Venitele stolare obicnuite și casa parochială.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avè ași așterne petițiunile instruite conform statutului organic, și regulamentului pentru parochii la subscrișul oficiu protopresbiteral până la termenul amintit mai sus.

Ageabicu (p. u. Gyéres) 1 Mai 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.
Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter

Minunile industriei.

Numai 4 fl.

un orologiu-pendulă cu sunătoare, care sună oarele și jumătățile de oară, provădit cu patentă c. r.

în cadre de lemn de nuc, lucit, foarte fin, canelat, cu pendulă și ponduri de bronz. Afară de superioritățile aceste orologiu acesta mai are însușirea neresplătită, că în întunerecul nopții

Tabla de cifre provădită cu patentă c. r.

luminează într'o lumină foarte frumoasă violetă fermecătoare și pentru puterea intensivă a luminei se garantează 10 ani

sute și cară sute de mușterii, cari au vădit și cumpărat un astfelu de orologiu, au rămas nemiși de efinitatea necredibilă și până acum ne mai pomenită.

Ne ținem de datoriță, a atrage atențiunea cetitorilor, că de când există orologe, n'an mai fost asemenea, practice și așa de totulii tot eține — și poate, că nici într'o sută de ani nu vor mai fi.

Avis.

Orologele anunciate de mine à 4 fl. poartă pe tabla de cifre inscripțiunea „Patent“ cu litere de aur.

Orologele anunciate de alte firme à 2 fl. 20 cr. sânt gunoiu ordinar, la cererea cuiva le vënd cu 1 fl. 50 cr.

Nu de mai puțină considerațiune sânt prețurile ce urmează la orologelor de buzunar, a căror efinitate te pune în uimire.

3834 orologe de buzunar-cilinder

din cel mai fin aur francez, regulate pe minută, mai nainte à 14 fl., acum numai 4 fl. 95 cr. — Orogliu foarte elegant. Garanție pentru mers regulat pe 5 ani.

2325 Orologe-Ancher

cu 15 Rubine de cele mai veritabile, cu brâncă escelentă de secunde, mai nainte à 21 fl., acum numai 7 fl. Capacele sânt gravate din Nichel-Argint foarte fin din Aur. Garanție pe 5 ani.

3650 Orologe-Remontoir

din dublă de aur veritabil, se întoarce la mănunchiu fără chea, cu aparat de Nickel cu foarte fin regulat, orogliu recunoscut ca cel mai bun și mai efin din lume, mai nainte à 24 fl., acum numai 8 fl. 50 cr.

1400 orologe veritabile Remontoir

din argint veritabil de 13 loși se întoarce fără chea, brâncile se îndreaptă și cu un aparat de Nickel privilegiat fin, merge pe secundă, cu un preț de necredut, într'adevăr efin, de nu s'a mai pomenit, mai nainte à 35 fl., acum numai 14 fl.

și pe lângă prețul neînsemnat, ași pute dice proverbial neînsemnat dă pe lângă un orogliu de buzunar un lanț de aur duplu gratuit.

Comande postale, precum și telegrafice, cari se efectueș pe lângă posticipațiune și trimitere anticipativă a sumei sânt a se adresa la

F. Schapira, Haupt-Patent-Pendel-Uhren-Fabriks-Depot
WIEN, II., Schiffamtsgasse. 20.

[417] 1—3

[376]

5—5

LE DANUBE

JOURNAL FRANÇAIS DE VIENNE

pune în perspectivă, pe lângă multe câștiguri de franci 200,000, fr. 100,000, fr. 50,000, fr. 25,000 fr. 10,000 și un câștig principal de

500.000

franci în aur,

dând fie cărui dintre abonații sei

GRATUIT

ca premiu o soarte dela loteria franceză

Loterie de l'Union des Arts Décoratifs.

După opiniunea profesorilor celor mai renumiți nu este mijloc mai bun de a învăța curând și cu temein limba de conversațiune franceză, ca cetirea regulată a unei foi, cum e Le Danube.

Scrisă într'un mod ușor de priceput, Le Danube, prin cuprinsul seu interesant pentru fie cine, suplinese ori ce diar parisian și este pentru fie cine aproape neapărat de lipsă, care vrea să și însușească limba franceză modernă de conversațiune. Ese în ne-care Sâmbătă.

Pe o jumătate de an dimpreună cu trimiterea gratuită a sorței fl. 3.30.

Abonamente prin asignațiuni postale:
Viena, Heumühlgasse 6.

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

Le recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chiveré (co-roane) de lemn, fer turnat și făurit; astfel construite, că după ce sânt usate pe

o parte se poată fi învârtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adânc, ca cele de sistemul vechiu; un astfel de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune de fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orogliu sau discuri pentru orologe și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

[359] 4—10

Timișoara, Fabrică.

Un clavier

de 6 octave, renovat se dă în schimb pentru mijloace solide de traiu sau alte obiecte de preț. [402] 7

Adresa: Piano. Brad-Hunyad.